

Läraktiviteter o0116H Möta människans behov Termin 1 SSK

Kurskod: o0116H Möta människans behov
Kursansvarig: Berith.Rosendahl@ltu.se 0920-492907
VFUansvarig: Asa.Nilsson@ltu.se 0920-493297

Läraktiviteter VFU o0116H

Introduktion

Under alla läraktiviteter uppmuntrar vi till att använda er av Peer-Learning om så är möjligt. Finns det ingen student du kan ha som peer, så får handledare eller annan person, denne utser som lämpad, delta i momenten tillsammans med dig om möjligt. Vid varje moment där det är möjligt bestämmer ni vem som skall vara *aktiv och utföra momentet*, vem som ska vara *aktiv observatör*, samt planerar och utför momenten tillsammans med den boende.

Innan genomförandet på alla läraktiviteten gäller att ni läst litteratur enligt läshänvisningar och tagit del av föreläsningar samt länkar gällande aktuell läraktivitet.

Alla läraktiviteter genomförs x flera under hela VFU perioden.

Utifrån planerade omvårdnadshandlingar i respektive läraktivitet omsätter ni det ni läst i litteraturen och deltar aktivt i genomförandet. Tänk på patientens utsatthet i denna/dessa situationer och fundera på vad integritet, värdighet och autonomi har för betydelse i situationen. Ta tillvarata patientens förmågor så långt det går och tänk på hur kommunicerar du med en person som har nedsatt hörsel, syn och kognitiv förmåga eller språksvårigheter på grund av sjukdom eller annan kulturell bakgrund.

I alla delar av läraktiviteterna ingår Basala hygienrutiner som grund och skall tas med i alla läraktiviteter och reflekteras kring.

Basala hygienrutiner och Vårdhygien

Innan genomförandet

Ta reda på om det finns lokala rutiner kring Basala hygienrutiner där du gör din VFU. Vad gäller tex vid utbrott av smitta. För att minska smittspridning och förstå hur vårdrelaterade infektioner uppstår behöver du även ha kunskap om vårdhygien i stort. Detta gäller tex skillnad på steril och ren rutin, men även hur desinfektionsapparat används, hur avfall hanteras samt hur städning och rengöring skall ske.

Vid genomförandet

Basala hygienrutiner är grunden i all hälso- och sjukvård, i ALLA läraaktiviteter skall denna del finnas med och reflekteras kring.

Efter genomförandet

Utifrån att delta i basala omvårdnadshandlingar, och utifrån respektive situation reflektera kring hur basala hygienrutiner i momentet genomförs.

- Hur ser du på din egen förmåga att följa basala hygienrutiner generellt och i olika moment?
- Vilka etiska hinder och möjligheter upplever du i genomförandet av basala hygienrutiner?
- Vad kan konsekvenserna bli för personen om du inte utför basala hygienrutiner?
- Vilka lagar är vägledande i genomförandet av basala hygienrutiner?
- Om basala hygienrutiner behöver förbättras, hur tänker du att detta kan genomföras för att upprätta patientsäkerheten – både hos dig själv och kollegor?
- Var brister basala hygienrutiner och vad tänker du att det beror på?
- Hur ser rutinerna ut för städning av t.ex. förrådsutrymmen, diskrum, garderober på den enhet du vistas på? Vilken typ av rengöring används till vad?
- Vilka kontroller görs och hur ofta ska rengöring göras på diskdesinfektor och spoldesinfektor?
- Vem ansvarar för och rengör medicinteknisk utrustning, t.ex. blodtrycksmanschett, stetoskop?
- Hur städas t.ex. läkemedelsrum?
- Hur förvaras sterilt material och rent material?

Personlig hygien

Innan aktivitet

Samråd med handledaren om lämplig person/boende och fråga om samtycke. Läs på och inhämta information om personens hälsotillstånd och hjälpbehov. Ta fram och bekanta dig med det du behöver för att hjälpa personen, t.ex. hjälpmedel och material.

Vid genomförande

Utifrån planerad handling utförs uppgiften. Bistå personer med olika resurser och hjälpbehov med personlig hygien (duschsituationer, tvätt vid handfat, duschvagn, tvätt i säng, annat).

Viktigt att tänka på personens utsatthet i denna situation samt omsättningen av det du läst i litteraturen. Passa på att rengöra glasögon samt hörapparat som en del i kommunikation och personlig hygien.

Efter genomförandet

Utvärdera omvårdnadsåtgärder tillsammans handledare samt diskutera vad som bör dokumenteras.

- Reflektera över personens utsatthet i momentet, samt rollen som aktiv utförare
- Reflektera över personens fysiska och psykosociala behov i momentet
- Hur fungerade kommunikationen?
- Var personen/den boende delaktig?
- Hur kunde personen känt sig mer delaktig?
- Hur beaktar du värdighet och den personliga integriteten?
- Behöver annan profession konsulteras, t.ex. fysioterapeut, arbetsterapeut?
- Vilken information kan du få av personens kropp när du hjälper till med personlig hygien?

- Hur arbetade du ergonomiskt?
- Vad kan det få för konsekvenser om du inte arbetar utifrån ergonomiska principer?
- Hur tillämpade du basala hygienrutiner?
- Var planeringen relevant, eller inte? Vad bidrog till att det blev som det blev?
- På vilket sätt hade du stöd av litteraturen i momentet?
- Vad tar du med dig från denna situation?
- Har du själv några reflektioner du vill ta upp så gör gärna det

ROAG/Munhälsa dokumentation

Innan aktivitet

Samråd med handledaren om lämplig person/boende och fråga om samtycke. Läs på om personens hälsotillstånd och hjälpbehov. Ta reda på hur rutinerna och kontroller av munhälsa ser ut och genomförs där du har din VFU. T.ex. träffar de boende regelbundet tandläkare/tandhygienist? Vem ansvarar för detta?

Planera och förbered med det material som behövs.

Vid genomförande

Utifrån planerad handling utförs uppgiften. Viktigt att tänka på personens utsatthet i denna situation samt omsättningen av det du läst i litteraturen.

Efter genomförandet

Utvärdera omvårdnadsåtgärder tillsammans med handledare samt diskutera vad som bör dokumenteras.

- Reflektera över personens utsatthet i momentet, samt rollen som aktiv utförare
- Reflektera över personens fysiska och psykosociala behov i momentet
- Hur fungerade kommunikationen?
- Var personen/den boende delaktig?
- Hur kunde personen känt sig mer delaktig?
- Vilka konsekvenser kan nedsatt munhälsa leda till?
- Vilka etiska aspekter finns att ha hänsyn till vid munvård?
- Vilka riskfaktorer finns för nedsatt munhälsa?
- Behöver annan profession konsulteras?

- Hur arbetade du ergonomiskt?
- Hur omsattes relevanta hygienrutiner?
- Var planeringen relevant, eller inte? Vad bidrog till att det blev som det blev?
- På vilket sätt hade du stöd av litteraturen i momentet?
- Vad tar du med dig från denna situation?
- Har du själva några reflektioner du vill ta upp så gör gärna det

Förflyttning/Rörelse och aktivitet

Innan aktivitet

Läs på om personens hälsotillstånd och hjälpbehov. Ta fram och bekanta dig med det du behöver för att hjälpa personen. Vad är hjälpmedlet till för, för vem? Finns det en checklista för användning av lyft, genomför denna, vad behöver du tänka på?

Ta reda på om det finns någon aktivitetsansvarig på boendet och eller om boendet har återkommande aktiviteter som inspirerar till rörelse. Delta eller planera en aktivitet med boende på din VFU. Det kan vara något som du själv kommit på eller något som du får tips om från personal

Vid genomförande

Identifiera personens resurser och hjälpbehov, ta reda på hur du arbetar säkert med de hjälpmedel du använder. Utför förflyttning av personer med olika typer av hjälpbehov och hjälpmedel.

Efter genomförande

Utvärdera omvårdnadsåtgärder tillsammans med handledare samt diskutera vad som bör dokumenteras.

- Hur är arbetsmiljön när du arbetar med förflyttningshjälpmedel?
- Hur förberedde du dig/personen inför förflyttning, lägesändring/positionering?
- Vilken typ av hjälpmedel använde du? Var det relevant?
- Vad kan konsekvenserna bli för personen om du inte utför förflyttning i enlighet med patientsäkerhet?
- Hur upplever du att utförandet av förflyttningen kan ha bidragit till att stärka personens egenvård?
- Reflektera kring hur personalens möjlighet till utbildning i hjälpmedel finns
- Vem ansvarar för att personen har rätt hjälpmedel?
- Vad är "vändschema"?
- Hur ofta bör den boende vändas/lägesändras?
- Vilka hjälpmedel används för vändning/lägesändring?
- Hur tillämpade du basala hygienrutiner i utförandet av förflyttning/lägesändring?
- Hur delaktiga var de boende i beslutet att delta i aktiviteten?
- Blir inte aktiviteter genomförda på boendet? Varför?
- Är fysioterapeut delaktig i planerandet av aktiviteter? Hur ser man på preventiva insatser?
- Främjade lokalerna till aktivitet för de boende?
- Vad tar du med dig och vad behöver du lära dig mer om?
- Har du själva några reflektioner du vill ta upp så gör gärna det

Nutrition & Näringslära

Nutrition och näringslära genomförs i två delar, både som ett enskilt kursmål och som en läraktivitet. Del 1 beskriver läraktiviteten som skall utföras flera gånger under er VFU.

Del 1

Innan aktivitet

Om du har en peer att arbeta med, träna genom att mata varandra, så du får en uppfattning om hur det känns att bli matad av annan person. Läs på i journalanteckningar, prata med ansvarig sjuksköterska om inte personen kan redogöra själv.

Hur ser personens hälsotillstånd ut, dvs. subjektiva upplevelser och objektiva data, hur informerar och förbereder du personen inför en matningssituation? Vilka åtgärder är insatta gällande nutrition och hur fungerar det för personen i fråga?

Vid genomförande

Du skall hjälpa olika personer i matsituationer

Efter genomförande

Utvärdera omvårdnadsåtgärder tillsammans med handledare samt diskutera vad som bör dokumenteras

- Vilka andra faktorer mer än maten noterade du? Ex. bordsplacering, dukning, tallrikar, bestick, färgsättning, möblering, ljudnivå, sittställning, äter ensam eller tillsammans och hur påverkar det matsituationen?
- Hur tänker du kring matsituationen för personer som intar mat via mag- tarmkanalen?
- Hur fördelas måltiderna över dygnet?
- Vad innebär begreppet nattfasta?
- Hur ser du på din egen förmåga i genomförandet av matningssituation?
- Vilka etiska hinder och möjligheter upplevde du i genomförandet?
- Hur var du följsam (stödande/hjälpsam) till personens hälsotillstånd i genomförandet?
- Hur bidrog du till att stärka personens delaktighet och egenvård?
- Hur upplever du att de boende upplever sin mat?
- Vilka hjälpmedel behöver du för att stödja och/eller hjälpa personen?
- Hur ser du på din egen förmåga i genomförandet av en nutitionsbedömning?
- Vilka etiska hinder och möjligheter upplevde du i genomförandet av nutitionsbedömning
Hur var du följsam (stödande/hjälpsam) till personens hälsotillstånd i genomförandet av nutitionsbedömning?
- Hur upplever du att genomförandet av nutitionsbedömning kan ha bidragit till att stärka personens delaktighet och egenvård?
- Hur berikar man kosten på boendet?
- Vem ansvarar för att de boende får rätt näring?
- Vad kan konsekvenserna bli för personen om du/ni inte genomför en nutitionsbedömning i enlighet med patientsäkerhet?
- Vad tar du med dig och vad behöver du lära dig mer om från denna läraktivitet?
- Hur tillämpade du basala hygienrutiner i genomförandet av måltiden?
- Vad tar du med dig och vad behöver du lära dig mer om gällande denna läraktivitet?

Del 2

Kursmål: Redogöra för kroppens nutritionsbehov vid hälsa och ohälsa och göra relevanta åtgärdsbedömningar.

Individuell skriftlig inlämning, 3 sidor. Två sidor utifrån nedanstående beskrivning där varje person redovisas en sida/person, samt en sida med reflektion om vad du tar med från uppgiften, dvs vad är ditt lärande.

Välj **två personer** på äldreboendet (i samråd med handledare), har du en peer som du arbetar med så välj inte samma personer, ni utgår från omvårdnadsprocessens alla delar. För att göra detta måste du ha kännedom om bl.a. ålder, kön, vikt, längd, hjälpbehov vid måltid, har det genomförts några eventuella nutritionsrelaterade risker (undernäring, dehydrering). Du behöver också genomföra olika beräkningar, tex måste du veta patientens PAL (fysisk aktivitet),

- Du skall presentera vilket energibehov (kcal per dygn), vätskebehov (ml per dygn) samt fördela energin mellan makronutrienterna protein, kolhydrater och fett (fördelning enligt rekommendationer) personen har, presentera detta både i procent och i gram.
- Formulera omvårdnadsdiagnos samt vilka omvårdnadsåtgärder du föreslår skall genomföras utifrån de observationer och mätningar du gjort. Beskriv hur du kan implementera detta och eventuellt resultat av åtgärder, reflektera över resultatet av insatserna, har behovet tillgodosetts, vad kan förbättras? När, på vilket sätt, och hur ofta tänker ni att uppföljning bör ske?
- Vilka etiska aspekter kring nutrition och ätande kan du reflektera kring?
- Sist gör du en egen reflektion över vad du tar med dig av genomförd uppgift, vad har du lärt dig?

Elimination

Innan aktivitet

Gå igenom journalanteckningar, prata med ansvarig sjuksköterska, för att få en bild över hur personens elimination fungerar. Har personen problem med miktion eller defekation? Vilka åtgärder är insatta gällande elimination, och hur fungerar det för personen i fråga?

Ta reda på vad det innebär för en person att ha urininkontinens? Ta reda på vad det innebär för en person att vara hård i magen, hur påverkar det personens dagliga liv? Ta även reda på vilken kost som kan vara till hjälp för personer med hård mage? Har personen stomi, och vad i så fall innebär det?

Vid genomförande

Lär dig att titta i toalett/inkontinensskydd hur färg och konsistens är gällande personens elimination. Vad kan du utläsa från den information du får genom att titta? Vad kan det bero på?

Efter genomförande

Utvärdera omvårdnadsåtgärder tillsammans handledare samt diskutera vad som bör dokumenteras

- Identifiera vanliga problem relaterade till elimination hos äldre?
- Hur påverkar det personens dagliga liv att ha problem med elimination?
- Reflektera kring vilka etiska situationer för den enskilda personen som kan uppstå när de behöver hjälp med elimination
- Vad kan konsekvenserna bli för personen om denna inte har fungerande elimination och/eller defekation?
- Vilka skattningsskalor kan bli aktuella vid bedömning av defekation?
- Har du själva några reflektioner du vill ta upp så gör gärna det

Anamnes & Status

Innan genomförandet

Vid upprättande av anamnes + status samråder du med er handledare om lämplig patient/boende, därefter frågar du vederbörande om personen samtycker att du upptar anamnes + status utifrån att du är sjuksköterskestudenter (behöver alltså inte vara en ny boende). Förbered de frågor som du vill veta vid datainsamlingen. Tänk även på bra miljö samt fungerande hjälpmedel, ex. glasögon hörapparat, för optimal kommunikation.

Vid genomförandet

Inhämta relevant information från personen gällande anamnes

Inhämta relevant information från personen gällande status

- Hur fungerar kommunikationen?
- Vad fungerar bra?
- Kan något göras på annat sätt?

Efter genomförandet

Utvärdera läraaktiviteten tillsammans med handledare samt diskutera hur anamnes och status dokumenteras vid din VFU placering.

- Vad bör du som sjuksköterska tänka på för att etablera och hur upprätthåller du en vårdande relation?
- Vad är skillnaden mellan anamnes och status?
- Vad är anamnesens syfte?
- Hur kan du som blivande sjuksköterskor uppdatera status mer än att prata med personen?
- Behöver du göra observationer för att kartlägga personers förmåga, och i så fall vilka observationer?
- Finns ytterligare sätt än dessa att samla in information på?
- Vad tar du med från denna situation?
- Har du själv några reflektioner du vill ta upp så gör gärna det

Vitalparametrar

Innan aktivitet

Planera; Se till att vara förberedd med det material du behöver för att kunna utföra uppgiften. Läs på om personen i journalen, prata mer personal om personkänedom.

Vid genomförande

Utifrån planerade handlingar utförs uppgifterna

Efter genomförande

Utvärdera observationerna tillsammans med handledare samt diskutera vad som bör dokumenteras

- Vilken arm användes vid bt-tagning? Varför?
- Vilken artär användes vid pulstagning? Varför?
- Hur lätt/svårt var det att få en korrekt andningsfrekvens?
- Reflektera över kroppstemp relaterat till berörd persons ålder och sjukdomstillstånd, samt tid på dygnet
- Reflektera över personens fysiska och psykosociala behov i momenten
- Hur fungerade kommunikationen?
- Var personen delaktig?
- Hur kunde personen känt sig mer delaktig?
- Vilka etiska aspekter finns att ha hänsyn till när du tar vitalparametrar?
- Hur och var dokumenteras de uppmätta värden du tagit?
- Hur omsattes relevanta hygienrutiner?
- Hur arbetade du ergonomiskt?
- Var planeringen relevant, eller inte? Vad bidrog till att det blev som det blev?
- Vad tar du med dig från dessa situationer?

Läraktivitet Sömn – Vila

Innan aktivitet

Gå igenom journalanteckningar, prata med ansvarig sjuksköterska, för att få en bild över hur personens sömn/vila fungerar. Har personen problem med sömn/vila? Om så; vilka åtgärder är insatta och hur fungerar det för personen i fråga?

Ta reda på rutiner vid boendet för sömn och vila; generella? Individuella?

Vid genomförande

Identifiera personens behov gällande vila och sömn genom att samtala med personen om dennes upplevda vila – sömn

- Vad anser personen är vila?
- Har personen möjlighet till vila? Omvårdnadsåtgärder för vila?
- Hur lång är nattsömn? Upplevd nattsömnskvalitet?
- Omvårdnadsåtgärder för god nattsömn?
- Skillnad tidigare i livet och nu? Anledning till ev. förändring?

Efter genomförande

Reflektera tillsammans med peer/handledare samt diskutera vad som bör dokumenteras.

- Hur delaktig är den boende i sin vila? Sömn?
- Görs några omvårdnadsåtgärder r/t nattsömn?
- Tankar gällande omvårdnadsåtgärder r/t vila och sömn från litteraturen?
- Främjade lokaler till vila/sömn för de boende? Ljud? Ljus?
- Vad tar du med dig och vad behöver du lära dig mer om?
- Har du själva några reflektioner du vill ta upp så gör gärna det